

Õppeaine DRAAMA JA TEATER (1 kursus) - VALIKKURSUS

Õppeaine kirjeldus, sh lõimingu põhimõtted kursuste vahel ja aineüleselt, hindamise erisused

Valikkursus „Draama ja teater“ on gümnaasiumi valikkursus, mida saab valida 10.–12. klassis. Kursuse maht on üks kursus. Eeldusaineid kursusel osalemiseks ei ole.

Kursuse eesmärk on kujundada õpilastes arusaam draamakunsti põhialustest, teatri rollist kultuuris ning teatri kui kollektiivse kunstiliigi toimimisest. Õppetöö käigus omandavad õpilased teadmisi draama olemusest, dramaatika žanritest, teatri ajaloost ja teatrikunsti väljendusvahenditest ning arendavad oskust analüüsida draamateoseid ja teatrietendusi. Teoreetilised teadmised on tihedalt seotud praktiliste tegevustega, sealhulgas dramatiseerimisülesannete, rollitöö, arutelude ja etenduste analüüsiga.

Kursus viiakse läbi üksikkursusena ning teemad käsitletakse tervikliku õppeprotsessina, liikudes draama põhimõistetest ja žanritest teatri olemuse, lavastusprotsessi ning eesti teatri ajaloo ja nüüdisteatri käsitlemiseni. Kursuse lahutamatuks osaks on teatrietenduse vaatamine või salvestuse analüüsimine ning teatrikriitilise mõtlemise arendamine.

Aine on tihedalt lõimitud eesti keele ja kirjandusega, kuna käsitletakse draamateoseid, nende ülesehitust, tegelaskujusid ja kujundikeelt. Samuti toetab kursus kultuuri- ja kunstialase pädevuse kujunemist ning lõimub ajaloo, muusika, kujutava kunsti ja meediaõpetusega. Teatri kui sünteetilise kunstiliigi kaudu õpitakse märkama eri kunstiliikide omavahelisi seoseid ning nende mõju ühiskonnale ja kultuurile.

Ainespetsiifilise eripärana on kursusel oluline praktiline tegevus, koostööoskus, loov eneseväljendus ning aktiivne osalemine aruteludes ja loomingulistes ülesannetes. Õppetöö sisaldab nii individuaalseid kui ka rühmapõhiseid tegevusi.

Hindamisel lähtutakse kursuse õpiväljundite saavutamisest. Hinnatakse draama- ja teatriteadmiste rakendamist, analüüsioskust, osalemist praktilistes tegevustes ning kirjalike ja suuliste ülesannete sooritamist. Kursust hinnatakse eristavalt (tähtsindamine) vastavalt kooli hindamisjuhendile. Kursuse läbimiseks peab õpilane täitma vähemalt 80% kursuse jooksul antud ülesannetest. Kursusehinde kujunemisel arvestatakse arvestuslikke töid, praktilisi ülesandeid, rühmatöid, aruteludes osalemist ning teatrietenduse või selle salvestuse analüüsi.

Gümnaasiumi lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Kursuse lõpuks õpilane:

- mõistab draamakunsti ja teatri rolli kultuuris ning ühiskonnas;
- tunneb draama ja teatri põhimõisteid ning olulisemaid draamažanre;
- teab olulisemaid etappe maailma ja eesti teatri arenguloos;
- analüüsib draamateoseid ja teatrietendusi, kasutades asjakohast erialast sõnavara;
- märkab ja tõlgendab teatri väljendusvahendeid ning nende mõju vaatajale;
- seostab teatri-, kirjandus- ja kultuurinähtusi ajaloolise ning tänapäevase ühiskondliku kontekstiga;
- väljendab oma mõtteid ja hinnanguid suuliselt ning kirjalikult argumenteeritult ja loovalt;
- teeb koostööd, osaleb aktiivselt ühistes loomingulistes tegevustes ning väärtustab erinevaid vaatenurki;
- on avatud kultuurikogemustele ning väärtustab eesti ja maailma teatripärandit;
- suhtub lugupidavalt loomingusse, kultuuritraditsioonidesse ja kunstilisse eneseväljendusse.

Kursus 1 õpitulemused ja õppesisu, konkreetsed lõimingu näited ja kõik erisused, mis on konkreetse kursusega seotud.

Õpitulemus:

Kursuse lõpuks õpilane:

- eristab peamisi draamažanre ning kirjeldab nende tunnuseid;
- tunneb draama ja teatri põhimõisteid ning kasutab neid asjakohaselt;
- analüüsib draamateose ülesehitust, tegelasi ja konflikti;

Õppesisu:

Draama olemus

- Draama mõiste ja tunnused.
- Näidendi ülesehitus.
- Tegelasõne: dialoog, monoloog, repliik ja remark.
- Tegelase analüüs ja rolliloome.
- Konflikt, intriig ja probleem draamateoses.

- mõistab teatri kui kollektiivse kunstiliigi olemust ning erinevate loojate rolli lavastuse valmimisel;
- leiab seoseid kirjanduse, teatri, kujutava kunsti, muusika ja teiste meediumide vahel;
- analüüsib teatrietendust, kasutades õpitud mõisteid ja väljendusvahendeid;
- koostab teatriarvustuse või muu analüütilise teksti, põhjendades oma seisukohti;
- teab olulisemaid etappe maailma ja eesti teatri ajaloos ning seostab neid kultuurilooga;
- osaleb loomingulistes ja koostööl põhinevates draamaülesannetes;
- seostab draama- ja teatrinähtusi tänapäeva ühiskonna, inimsuhete ja üldinimlike väärtustega.

- Draamateose aeg, ruum ja kompositsioon.

Dramaatika žanrid

- Tragöödia, komöödia, draama ja tragikomöödia.
- Ajaloolised draamažanrid.
- Commedia dell'arte ja improvisatsiooniline teater.
- Performance, happening, farss, jant ja sketš.
- Muusika-, tantsu- ja sõnadeta lavastused.

Teatri tähendus ja funktsioonid

- Teater kui kollektiivne kunst.
- Lavastaja, näitleja, kunstniku, muusikakujundaja ja teiste teatritegijate roll.
- Kirjanduse ja teatri seosed.
- Lavastuse stiil ja atmosfäär.
- Teatriarvustus ja teatrikriitika.

Eesti teatri ajalugu

- Eesti kutselise teatri kujunemine.
- Olulisemad teatrid ja teatritegelased.
- Eesti teatri areng 20. sajandil.
- Nüüdisteater Eestis.

Konkreetsed lõimingu näited

Eesti keel ja kirjandus

- Draamateoste lugemine ja analüüsimine.
- Tegelaste, konfliktide ja kompositsiooni võrdlemine teiste kirjandusteostega.
- Teatriarvustuse kirjutamine argumenteeriva teksti põhimõtteid rakendades.

Ajalugu

- Eesti teatri kujunemise seostamine rahvusliku ärkamisaja ja kultuurilooga.
- Teatri arengusuundade seostamine erinevate ajastute ühiskondlike muutustega.

Kunst

- Lavakujunduse, kostüümide ja visuaalsete lahenduste analüüsimine.
- Lavastuste kujundikeele võrdlemine kujutava kunsti väljendusvahenditega.

Muusika

- Muusika rolli analüüsimine lavastuse meeleolu ja tähenduse loomisel.
- Muusikalavastuste ja sõnalavastuste võrdlemine.

Ühiskonnaõpetus

- Draamateoste ja lavastuste kaudu ühiskondlike probleemide, väärtuste ja inimsuhete käsitlemine.

Õppevara

- Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeeriumi gümnaasiumi kirjanduse ainekava alusel koostatud õppematerjalid.
- Piret Kruuspere, Lea Tormis jt. **Eesti teatri lugu**. Tallinn: Eesti Teatriliit.
- Anneli Saro. **Teatriteaduse alused**. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Eesti Teatri Agentuuri õppematerjalid: <https://teater.ee>
- Eesti Rahvusringhäälingu kultuuriportaali ja teatriarhiivi: <https://kultuur.err.ee>
- Teatrite etenduste salvestused ja õppekäigud professionaalsetesse teatritesse.
- Õpetaja koostatud töölehed ja juhendmaterjalid.